

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Έργο: «Ενταξη παιδιών παλιννοστούντων και αλλοδαπών στο σχολείο - για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γυμνάσιο)»

Επιμορφωτικό Σεμινάριο

Διαφοροποίηση της διδασκαλίας σε πολυπολιτισμικές τάξεις

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

9 & 14 Οκτωβρίου 2008
Γυμνάσιο Οινοφύτων
Βοιωτία

**Διαφοροποιημένες διδακτικές πρακτικές:
πόσο εφικτές είναι στο σημερινό σχολείο;**

**Κώστας Θεριανός
Εκπαιδευτικός**

Η εισήγηση παρουσιάζει ένα ρεπερτόριο διδακτικών πρακτικών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν εναλλακτικά στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Όμως, επειδή το σχολείο λειτουργεί σε ένα συγκεκριμένο νομικό, πολιτικό και κοινωνικό πλαίσιο θα γίνει μια διαδικασία συζήτησης και κριτικού αναστοχασμού σχετικά με την εφικτότητα των εναλλακτικών διδακτικών παρεμβάσεων από τους εκπαιδευτικούς. Σκοπός του σεμιναρίου, με αυτόν τον τρόπο, δεν είναι η απλή παρουσίαση διδακτικών πρακτικών αλλά η ανάδειξη παραδειγμάτων και προβληματισμού από την εκπαιδευτική καθημερινότητα.

Διαπολιτισμική εκπαίδευση και διαφοροποιημένη διδασκαλία / μάθηση

Πάυλος Χαραμής
Φιλολόγος, κοινωνιολόγος
e-mail: agonsyn2@agonsyn.gr

Ο τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας των εκπαιδευτικών θεσμών, ιδιαίτερα, είναι βασικός παράγοντας της αποτελεσματικότητάς τους. Καθώς κάθε μαθητής/-τρια έχει μια ιδιαίτερη, μοναδική και ανεπανάληπτη προσωπικότητα, ο συγκεκριμένος τρόπος με τον οποίο δομείται και παρέχεται η γνώση και οι ιδιαίτερες συνθήκες κάτω από τις οποίες διαμορφώνεται η σχέση με αυτή αναδεικνύονται παράγοντες αποφασιστικής σημασίας σε όλους τους τομείς της ανάπτυξης του νέου ανθρώπου.

Οι μαθητρίες/-ές που προέρχονται από διαφορετικό πολιτισμικό περιβάλλον συνήθως αντιμετωπίζονται ως μια ενιαία ομάδα με κοινά χαρακτηριστικά. Ωστόσο, όσο κι αν κάποια χαρακτηριστικά, όπως π.χ. η μητρική γλώσσα, χαρακτηρίζουν λίγο πολύ το σύνολό των παιδιών που έχουν κοινή πολιτισμική ρίζα, δεν παύει κάθε παιδί να έχει τη δική του προσωπικότητα και τις δικές του, ατομικές ιδιαιτερότητες, που συνήθως στο χώρο του σχολείου καλύπτονται από μια τυπική ομοιομορφία. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ένα παιδί με μεταναστευτική ρίζα στην επαφή του με τους γηγενείς εκπαιδευτικούς θεσμούς έχουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά, δεν είναι όμως όμοια, όπως δεν είναι όμοια και τα στοιχεία της προσωπικότητας κάθε παιδιού.

Το εκπαιδευτικό σύστημα, αν επιδιώκει τη μεγιστοποίηση του μορφωτικού αποτελέσματος για τα παιδιά με μεταναστευτική ρίζα, πρέπει να συνυπολογίσει τόσο τα κοινά στοιχεία των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν όσο και τις ιδιαίτερες πλευρές τους, όπως άλλωστε οφείλει να κάνει για κάθε παιδί, ανεξάρτητα από την

προέλευση, τη γλώσσα, τη θρησκεία, τις πεποιθήσεις, την κοινωνική τάξη ή άλλα διακριτά κοινωνικά χαρακτηριστικά.

Ο τρόπος οργάνωσης και πραγμάτωσης της διδακτικής - μαθησιακής διαδικασίας αποτελεί ένα από βασικά σχετικά ζητήματα. Η μελέτη και η ανάλυση των επιμέρους παραμέτρων του έχουν ιδιαίτερη σημασία όχι μόνο για την περίπτωση των παιδιών που προέρχονται από διαφορετικούς πολιτισμούς, αλλά και για κάθε παιδί που εντάσσεται στους σχολικούς θεσμούς και διαμορφώνει στο πλαίσιο τους μια σχέση με τη γνώση.

Θέματα γύρω από τα οποία θα κινηθεί η σχετική συζήτηση είναι: εξωτερική (π.χ. setting, streaming κ.λπ.) και εσωτερική διαφοροποίηση της διδακτικής/μαθησιακής διαδικασίας, εξατομίκευση και φύλλα εργασίας, ομαδική και ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση, τρόπος/στυλ μάθησης και ο ρόλος τους στην οργάνωση της διδακτικής / μαθησιακής διαδικασίας κ.τ.ό., και η χρησιμότητα και οι τρόποι αξιοποίησής τους στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

Βιβλιογραφία (επιλογή)

Ελληνόγλωσση

Δερβίσης, Σ. (1998) *Οι μαθητές μιας τάξης ως κοινωνική ομάδα και η ομαδοκεντρική διδασκαλία*, Gutenberg, Αθήνα.

Hopf, D. (1982) *Διαφοροποίηση της σχολικής εργασίας. Παραδοσιακοί και σύγχρονοι τρόποι οργάνωσης της διδασκαλίας* (μτφρ. Β. Δεληγιάννη), Αδελφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

Κανάκης, Ι. (1987) *Η οργάνωση της διδασκαλίας – μάθησης με ομάδες εργασίας*, Γρηγόρης, Αθήνα.

Μάρκου, Γ. (1997) *Εισαγωγή στη διαπολιτισμική εκπαίδευση*, Αθήνα.

Ματσαγγούρας, Η. (2000) *Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση*, Γρηγόρης, Αθήνα.

Modgil, S. et al. (1997) *Πολυπολιτισμική Εκπαίδευση. Προβληματισμοί-Προοπτικές* (επιμ. ελλ. έκδοσης: Αθ. Ζώνιου-Σιδέρη και Π. Χαραμής). Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.

Μπουζάκης, Σ. – Γεωργογιάννης, Π. (1991) *Σχολική ένταξη*, Σμυρνιωτάκης, Αθήνα.

Χαραμής, Π. (2000) «Οργάνωση της μαθησιακής διαδικασίας και διαπολιτισμική εκπαίδευση», στο: Μηλίγκου, Ε. (επ.) *Η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής διάστασης της εκπαίδευσης στο πλαίσιο της σχολικής μονάδας. Έξι κείμενα εργασίας*, ΚΕΔΑ, Αθήνα, σ. 176-230.

Χοντολίδου, Ελ. (2003) *Γαυτότητες και λογοτεχνία στο σχολείο*, στη σειρά «Κλειδιά και Αντικλειδιά», Αθήνα.

Ξενογλώσση

- Corbett, J. (1999)** “Inclusivity and school culture: the case of special education”, in: Prosser, J. (ed.): *School culture*, Paul Chapman Publ., London, pp. 122-132.
- Dickinson, C. – Wright, J. (1993)** *Differentiation: A practical handbook of classroom strategies*, National Council for Educational Technology, Coventry.
- Duran, R. (1994)** “Cooperative learning for language minority students”, in: **DeVillar, R. – Faltis, C. – Cummins, J.** (eds) (1994): *Cultural diversity in schools*, State University of New York Press, Albany, pp. 145-160.
- Fielding, M. (1996)** «Why and how learning styles matter. Valuing difference in teachers and learners», in: Hart, S. (ed.): *Differentiation and the secondary curriculum: Debates and dilemmas*, Routledge, London, pp. 81-103.
- Gardner, H. (1983)** *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*, Basic Books, New York.
- Hargreaves, D. (1972)** *Interpersonal relations and education*, Routledge and Kegan Paul, London.
- Hart, S. (ed.) (1996)** *Differentiation and the secondary curriculum: Debates and dilemmas*, Routledge, London (υπό έκδοση, μεταφρασμένο, από τα Ελληνικά Γράμματα).
- Johnson, D. – Johnson, R. (1994)** « Cooperative learning in the culturally diverse classroom », in: DeVillar, R. – Faltis, C. – Cummins, J. (eds) (1994): *Cultural diversity in schools*, State University of New York Press, Albany, pp. 57-76.
- Joyce, B. – Weil, M. – Showers, B. (1992)** *Models of teaching*, Allyn and Bacon, Boston.
- Levine, J. (1989)** *Bilingual learners and the mainstream curriculum*, Lewes, Falmer.
- Mayala, J. (1996)** “Integration or differentiation? The case of bilingual learners”, in: Hart, S. (ed.): *Differentiation and the secondary curriculum: Debates and dilemmas*, Routledge, London, pp. 153-165.
- Simon, B. (1979)** “HMI and mixed ability”, *Forum*, 21, 2, pp. 53-55.
- Swann, W. (1992)** *Classroom diversity*, Milton Keynes, Open University Press.
- Swell, C. (ed.) (1980)** *Mixed ability teaching*, Nafferton Books, Nafferton.